

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Ielikums

ECB SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI

Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz 2009. gada 21. augustam, ECB speciālisti sagatavojuši euro zonas makroekonomiskās attīstības iespēju aplēses.¹ Atspoguļojot lēnas atveseļošanās perspektīvas visā pasaulē, aplēsts, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2009. gadā būs negatīvs (no -4.4% līdz -3.8%) un 2010. gadā būs robežās no -0.5% līdz +0.9%. Gaidāms, ka pašreizējais ievērojamais euro zonas tautsaimniecības panīkums mazinās inflācijas spiedienu. Paredzams, ka kopējā SPCI vidējais pieauguma temps 2009. gadā būs 0.2–0.6% un 2010. gadā palielināsies līdz 0.8–1.6%.

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm, valūtu kursiem, preču cenām un fiskālo politiku

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm un gan enerģijas, gan neenerģijas preču cenām balstīti uz tirgus gaidām atbilstoši stāvoklim 2009. gada 14. augustā.² Pieņēmumi par īstermiņa procentu likmēm ir tīri tehniska rakstura. Īstermiņa procentu likmes nosaka pēc 3 mēnešu EURIBOR, tirgus gaidas iegūstot, pamatojoties uz biržā tirgto nākotnes līgumu procentu likmēm. Saskaņā ar šo metodiku īstermiņa procentu likmju kopējais vidējais rādītājs 2009. gadā būs 1.3% un 2010. gadā – 1.6%. Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju nominālajām peļņas likmēm rāda, ka 2009. gadā vidējais līmenis būs 4.1% un 2010. gadā – 4.3%. Pamataplēsē ņemtas vērā nesen vērotās finansēšanas nosacījumu uzlabošanās pazīmes un pieņēmums, ka banku īstermiņa aizdevumu procentu likmju starpības ar 3 mēnešu EURIBOR visā iespēju aplēšu periodā turpinās samazināties. Līdzīgi tiek pieņemts, ka kredītēšanas nosacījumi iespēju aplēšu periodā pakāpeniski tiks atviegloti. Runājot par preču cenām, pamatojoties uz tendenci biržā tirgto nākotnes līgumu tirgū divu nedēļu periodā, kas beidzās pēdējā datu aktualizēšanas termiņā, pieņemts, ka gada vidējās naftas cenas 2009. gadā būs 62.4 ASV dolāri par barelu un 2010. gadā – 78.8 ASV dolāri par barelu. Prognozēts, ka neenerģijas preču cenas ASV dolāros 2009. gadā būtiski (par 21.4%) samazināsies, bet 2010. gadā palielināsies par 17.1%.

Tehniskie pieņēmumi par divpusējiem valūtas kursiem iespēju aplēšu periodā nemainās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem, kas dominēja divu nedēļu laikā līdz pēdējam datu aktualizēšanas termiņam. Tas nozīmē, ka euro kurss attiecībā pret ASV dolāru 2009. gadā varētu būt 1.38 (2010. gadā – 1.43) un euro efektīvais kurss 2009. gadā varētu palielināties par 0.1% un 2010. gadā – par 0.6%.

Pieņēmumi par fiskālo politiku pamatoti uz atsevišķu euro zonas valstu budžeta plāniem, kas bija pieejami 2009. gada 14. augustā. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājuši valstu parlamenti vai kurus valdības jau detalizēti izstrādājušas un kurus, domājams, apstiprinās likumdošanas procesā.

¹ ECB speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses papildina Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses, ko divas reizes gadā kopīgi sagatavo ECB un euro zonas nacionālo centrālo banku eksperti. Izmantotās metodes atbilst Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēsēs izmantotajām metodēm, kas aprakstītas dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* ("Eurosistēmas speciālistu makroekonomisko iespēju aplēšu sagatavošanas rokasgrāmata"; ECB, 2001. gada jūnijs), kurš pieejams ECB interneta lapā. Lai atspoguļotu ar iespēju aplēsēm saistīto nenoteiktību, katra mainīgā lieluma atainošanai izmanto diapazonus. Katra mainīgā lieluma un katra perioda robežas atbilst uz modeli balsītam 75% varbūtības intervālam. Izmantotā metode izskaidrota dokumentā *New procedure for constructing ECB staff projection ranges* ("Jauna ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"; ECB, 2008. gada septembris), kas arī pieejams ECB interneta lapā. Ņemot vērā pastāvošos ārkārtas ekonomiskos un finanšu apstākļus, pašlaik ar iespēju aplēsēm saistītā nenoteiktība ir lielāka nekā parasti.

² Naftas un pārtikas cenu pieņēmumi balstīti uz biržā tirgto nākotnes līgumu cenām līdz perioda beigām. Tiek pieņemts, ka pārējo preču cenas līdz 2010. gada 3. ceturksnim atbildīs biržā tirgto nākotnes līgumu cenām un pēc tam attīstīsies atbilstoši pasaules ekonomiskajai aktivitātei.

Pieņēmumi attiecībā uz starptautisko vidi

Pasaules tautsaimniecības perspektīvu joprojām nosaka finanšu krīzes ietekme. Tomēr pēc nepieredzēta un sinhrona globālās tirdzniecības sarukuma gadu mijā aplēsts, ka pasaules tautsaimniecības izaugsme 2009. gada 2. ceturksnī bija pozitīva, un paredzams, ka tā lēni paātrināsies. Tomēr gaidāms, ka iespēju aplēšu periodā saglabāsies gausa pasaules tautsaimniecības izaugsme, ņemot vērā plaši izplatīto nepieciešamību veikt bilanču pārstrukturēšanu. Paredzams, ka kopumā pasaules reālais IKP ārpus euro zonas esošajās valstīs 2009. gadā vidēji samazināsies par 1.2%, bet 2010. gadā pieaugs par 2.7%. Atspoguļojot būtiskas korekcijas pasaules tirdzniecībā, gaidāms, ka ārējais pieprasījums pēc euro zonas eksporta 2009. gadā samazināsies par 13.0%, pirms tas atkal 2010. gadā paaugstināsies par 1.7%.

Reālā IKP pieauguma iespēju aplēses

Kopš 2008. gada 2. ceturkšņa reālā IKP pieaugums euro zonā bijis negatīvs. Pēc krasa aktivitātes krituma gadu mijā 2009. gada 2. ceturksnī reālais IKP samazinājās tikai nedaudz. Kā liecina jaunākie īstermiņa ekonomiskie rādītāji un apsekojumi, 2. pusgadā gaidāma turpmāka reālā IKP stabilizēšanās pirms pakāpeniskas atveseļošanās 2010. gadā. Paredzamo uzlabojumu veicina eksporta aktivitātes atjaunošanās. Gaidāms, ka iekšzemes pieprasījumu uzlabos ieviestie fiskālo impulsu pasākumi, cikliskais krājumu pieaugums un pasākumi, kas veikti, lai veicinātu finanšu sistēmas funkcionēšanu. Tomēr paredzams, ka atveseļošanās būs nevienmērīga, ņemot vērā dažu atbalsta faktoru īslaicīgo dabu, un diezgan lēna, ņemot vērā globālās aktivitātes vājumu un augsto nenoteiktības līmeni. Gaidāms, ka līdz 2010. gada vidum samazināsies ieguldījumu apjoms. Tiek lēsts, ka privāto patēriņu mazinās augošais bezdarbs un zemā patērētāju konfidence, lai gan zema inflācija veicina reālos ienākumus. Kopumā pēc reālā IKP pieauguma 2008. gadā (0.6%) gaidāms, ka 2009. gadā tas būs negatīvs (no -4.4% līdz -3.8%) un 2010. gadā būs robežās no -0.5% līdz +0.9%.

A tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai

(gada vidējās pārmaiņas; %)^{1), 2)}

	2008	2009	2010
SPCI	3.3	0.2 – 0.6	0.8 – 1.6
Reālais IKP	0.6	-4.4 – -3.8	-0.5 – 0.9
Privātais patēriņš	0.3	-1.3 – -0.5	-0.8 – 0.6
Valdības patēriņš	1.9	1.4 – 2.0	1.0 – 1.8
Kopējā pamatkapitāla veidošana	-0.2	-12.1 – -9.9	-5.2 – -1.2
Eksports (preces un pakalpojumi)	0.9	-16.2 – -13.6	-0.6 – 2.4
Imports (preces un pakalpojumi)	1.0	-13.6 – -11.0	-2.3 – 2.1

1) Reālā IKP un tā sastāvdaļu iespēju aplēsēs izmantoti atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati. Importa un eksporta iespēju aplēsēs ietverta euro zonas iekšējā tirdzniecība.

2) IKP dati attiecas uz visām 16 euro zonas valstīm. Ar 2009. gadu iespēju aplēšu SPCI diapazonos Slovēnija ietverta kā euro zonas dalībniece. 2009. gada vidējās procentuālās pārmaiņas aprēķinātas, iekļaujot Slovēniju euro zonā jau 2008. gadā.

Cenu un izmaksu iespēju aplēses

Atspoguļojot bāzes efektus, kas saistīti ar agrāko preču cenu kāpumu, paredzams, ka SPCI gada vidējā inflācija 2009. gadā samazināsies līdz 0.2–0.6% (2008. gadā – 3.3%). Lai gan turpmākajos mēnešos šie bāzes efekti mazināsies, gaidāms, ka sliktā euro zonas tautsaimniecības perspektīva ierobežos iekšzemes cenu spiedienu un 2010. gada inflācija būs 0.8–1.6%. Paredzams, ka atlīdzības vienam nodarbinātajam

pieaugums, kas 2008. gadā spēcīgi palielinājās, 2009. gadā būtiski samazināsies un pēc tam atveseļosies lēnām, jo, darba tirgus situācijai pasliktinoties un saglabājoties mērenai inflācijai, darba samaksas kāpums būs ierobežots gan valsts, gan privātajā sektorā. Gaidāms, ka 2009. gadā zemākas peļņas maržas samazinās inflāciju, pirms tās atkal palielināsies.

Salīdzinājums ar 2009. gada jūnija iespēju aplēsēm

Salīdzinājumā ar 2009. gada jūnija "Mēneša Biļetenā" publicētajām Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm 2009. un 2010. gadā paredzamais reālā IKP pieauguma diapazons koriģēts uz augšu, atspoguļojot labāku IKP izaugsmi 2009. gada 2. ceturksnī, nekā gaidīts, un nedaudz labvēlīgākas perspektīvas iekšzemes un ārējam pieprasījumam šā gada atlikušajā daļā.

2009. un 2010. gadā prognozēti arī augstāki kopējā SPCI gada pieauguma tempa diapazoni nekā 2009. gada jūnija iespēju aplēsēs, galvenokārt atspoguļojot augšupvērstu enerģijas cenu korekciju un (mazāk) augšupvērstas reālā IKP pieauguma iespēju aplēšu korekcijas.

B tabula. Salīdzinājums ar 2009. gada jūnija iespēju aplēsēm

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	2008	2009	2010
Reālais IKP – 2009. gada jūnijs	0.6	-5.1 – -4.1	-1.0 – 0.4
Reālais IKP – 2009. gada septembris	0.6	-4.4 – -3.8	-0.5 – 0.9
SPCI – 2009. gada jūnijs	3.3	0.1 – 0.5	0.6 – 1.4
SPCI – 2009. gada septembris	3.3	0.2 – 0.6	0.8 – 1.6

© Eiropas Centrālā banka, 2009

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany
 Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany
 Tālrunis: +49 69 1344 0
 Fakss: +49 69 1344 6000
 Interneta lapa: <http://www.ecb.int>

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.